שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא יט.

מסורת הש"ס

א) [ניטין ח:], ב) [עיל יב:], ג) [ניטין יב:], ד) [לעיל יג. וש"נ], ה) [ב"ב קלה:], ו) [סוטה מו:], ז) [ניטין יג.], ח) זכין. רש"ל, ט) [ניטין שם].

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומכש אמר מדלהדרוה ניהליה רבנן לעבר מוכ: (ב) רש"י ד"ה זכות הוא וכו' דלכי מטא גט שחרור לידיה: (ג) ד"ה מיב וכו' אם עבד של כהן: (ד) תוס' ד"ה ולימוס וכו' לא פרך אמתניתין דגט פשוט דמתניתין:

מוסף רש"י

אי סימנא אית לי בגויה בו'. אי סימנא בעיתו דאיתיבה לבו, אית ליכנייה סימנא, ואי בטביעות עינא בעיתו לדדורי ניהלי, אית לי טביעות עינא בגויה, שנתתי עיני בו עד שאני מכירו יפה בלא שום סימן (ניטין כז:). וקא סברי סימנין דאורייתא. שלא נתן בו סימן מוכהק אלא סימנא בעלמא ומדאסמכו אסימנא גאיסורא קסברי סימנין לדדורי אכדתא דאורייתא, מוכן מכשה לאמלאו, כדאמרינן בחלי מלאות (שם). ודוקא צורבא מרבנן. דידע בטביעות עינא ולא מצי בדיבורים (שם). אם יש בהן אחריות נכסים. שעבוד קרקעות שיגבה מהן (לעיל יב:). כשחייב מודה. שהלוה מודה שהשטר אינו פרוע (שם: איזו היא דייתיקי. אי היא מתנת שכיב מרע שנתה לאחר מיתה אע"ג דלא כתבה מהיום, דא תהא למיקם ולהיות. לאחר מיתתי, והיינו לשון דייתיקי (רשב"ם ב"ב קלה:). מתנה. מתנת בריא, כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה. דמשמע הכי טיפה קנוי לך מהיום ופירי לאחר מיתה, אבל אי לא הוי כתב נה מהיום אינו קונה, דאין מתנה לאחר מיתה, שהרי אין כח לאדם ליתן מקודם לכן דבר שלא יוכל להקנות בחומו הזמן שהוא רוצה שתתקיים המתנה, ואחר מיתה היאך יכול אדם ליתן אחר שמת ונקבר (שם). אלמא אי כתיבה מהיום בו'. ומתמהינן טעמא דהאיל מתנה משום דכתב לאחר מיתה נהדי מהיום, אבל אי כתב מהיום גרידא לא הוי מתנתו מתנה, והלא קל ומומר הוא לדבי מתנה גמורה מעכשיו, שהרי נתן לו טוף ופירות מהיום (שם). דלא קני. פירות, אלא לאחר מיתה. דומיא דמתנת שכיב מרע שאינו קונה אלא לאחר מיתה, ומיהו בהכי עדיפא מ שכיב מרע דמתנת שכיב מרע יכול לחזור בו ולתן לאחר, כדלקמן דייתיקי מבטלת דייתיקי, אבל מתנת בריא דמהיום ולאחר מיתה אינו יכול למכור עוד הנוף כל ימי חייו אלא פירות (שם).

אירכס ליה גיטא בי מדרשא אמר אי סימנא אית לי בגויה אי טביעות עינא אית לי בגויה אהדרוה ניהליה אמר לא ידענא אי משום סימנא אהדרוה ניהלי וקא סברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עינא אהדרוה ניהלי ודוקא צורבא מדרבנן אבל איניש דעלמא לא גופא מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהבעל מודה מיהא יחזיר לאשה וליחוש שמא כתב ליתן בניסן ולא נתן לה עד תשרי ואזל בעל זבין פירי מניסן ועד תשרי ומפקא לגיטא דכתב בניסן ואתיא למטרף לקוחות שלא כדין הניחא למ"ד [ט]כיון שנתן עינוי לגרשה שוב אין לבעל פירות שפיר אלא למ"ד יש לבעל פירות עד שעת נתינה מאי איכא למימר כי אתיא למטרף אמרינן לה אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך ומאי שנא משטרי חוב דתנן [י]מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללוות בניסן ולא לוה עד תשרי וקא טריף לקוחות שלא כדין התם נמי ליהדר וכי אתי למטרף נימא ליה אייתי ראיה אימת מטא שטר חוב לידך אמרי הכא גבי גט אשה אתי לוקח ותבעה אמר האי דהדרוה ניהלה רבנן לגיטא משום דלא תעגין ותיתיב השתא דקא אתיא למטרף תיזל ותיתי ראיה אימת מטא גיטא לידה הכא גבי שטר חוב לא אתי לוקח ותבע [ט] מדאהדרוה ניהליה רבנן לשטר חוב פשיטא למאי הלכתא אהדרוה ניהליה למטרף הוא שמע מינה קמו רבנן במילתא ומקמי דידי מטא שטרא לידיה: שחרורי עבדים וכו': ת"ר [א]מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהרב מודה מיהא יחזיר לעבד ואמאי ניחוש שמא כתב ליתן לו בניסן ולא נתן לו עד תשרי ואזל עבדא וקנה נכסין מניסן ועד תשרי ואזיל הרב וזבנינהו ומפיק ליה לשחרור דכתב בניסן וקא טריף לקוחות שלא כדין [י]הניחא למ"ד זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות וכאביי דאמר [י]עדיו בחתומיו זכין ליה שפיר אלא למ"ד חוב הוא לעבד שיוצא מתחת יד רבו לחירות מאי איכא למימר דכי אתי למטרף אמרינן ליה [ב]אייתי ראיה אימת מטא שחרור לידך: [ג]דייתיקי מתנה וכו': [ד]ת"ר איזו היא דייתיקי דא תהא למיקם ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלמא אי כתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אמר אביי הכי קאמר [ה]איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שכיב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין ורמינהו מצא דייתקאות אפותיקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה אמר רבי אבא בר ממל לא קשיא הא

אי סימנין דאורייתא. בגט נמי מהדרינן ומי סימנין דרבנן מה שמחזירין אבידה בסימן שאינו מוכהק מדרבנן משום דהפקר בית דין הפקר אבל מדאורייתא צריך לו עדיים לו סימן מוכהק וגט נמי דאיקור הוא לא מהדרינן אלא בסימן מוכהק:

אבל איניש דעלמא לא. מפרש ר"ת דעם האחר נמי אית ליה טביעות עינא כדאמר בפ' גט פשוט (ב"ב דף קמח.) הא מאן דבעי לקדושי אימתא לידבר עם האחר בהדיה והאי דלא מהדרינן ליה משום דלא מהימן: **וליחוש** דלמא כתב ליתן בניסן בו'. ואפילו לאביי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו הכא גבי אשה חוב הוא לה ואמתני' דדייקינן הא אמר תנו נותנין וכן אמתני' דהמגיה גט ממדינת הים לא פריך ניחוש שמא כתב ליתן בניסן כו' כיון דעתה שבא לגרשה רואין שהזמן מוקדם ויש קול שלא נמסר ביום שנכתב וחכרו לקוחות לומר אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך אבל הכא שהבעל מודה שממנה נפל וגירשה ביום הכתיבה פריך וניחוש שמא יסברו לקוחות שאמרה אמת ולא יאמרו בשעת טריפה אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך וא"ת ואמאי לא פריך אמתני' (ד) דכותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ליחוש שמא לא יתן עד שנה וכי תימא כיון דליכא ריעותא דנפילה י"ל יוש שנכתב נמסר ואפי' נמסר נמי אחר זמן יש קול שלא נמסר ביום שנכתב כי רואים בשעת קבלת הגט שהוא מוקדם וחכרו לקוחות לומר כשתטרף אייתי ראיה דהא לעיל (דף יב:) פריך גבי כותבין שטר לוה ויש לומר דגבי כותבין שטר לוה פריך שפיר משום דמאן דיזיף בלוה זמן (ב"ב מב.) ויש לחוש שמא לאחר זמן ימסור לו בלוה ויסברו לקוחות שנמסר לו משעת כתיבה אבל גט דידהי בפרהסיא דלריך עדי מסירה אפילו לר"מ דאין דבר שבערוה פחות משנים כדפירש ר"ת ורשב"ם בניטין (ד. ד"ה דק"ל) ועוד דרגילות לגרש בפרהסיא לגלות שהיא פנויה יש קול שנתגרשה אחר זמן כתיבה ולא יטעו הלקוחות אבל אבי אבי קשה אמאי כותבין גט לאיש כו' ניחוש שמא מזנה אחר הכתיבה ויתן לה בלעגה כדי לאפות עליה וי"ל דמיד שנכתב הגט נותן לה דלא מקדים אינש פורענות לנפשיה: **אימת** מטא גיטא לידך. בשאר גיטין לא אמרינן כן דמסתמא ביום שנכתב נמסר אבל זה דנפל אחרע:

בריתא

אירכס ליה גיטא בי מדרשא אמר אי סימנא אית לי בגויה אי טביעות עינא אית לי בגויה אהדרוה ניהליה אמר לא ידענא אי משום סימנא אהדרוה ניהלי וקא סברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עינא אהדרוה ניהלי ודוקא צורבא מדרבנן אבל איניש דעלמא לא גופא מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהבעל מודה מיהא יחזיר לאשה וליחוש שמא כתב ליתן בניסן ולא נתן לה עד תשרי ואזל בעל זבין פירי מניסן ועד תשרי ומפקא לגיטא דכתב בניסן ואתיא למטרף לקוחות שלא כדין הניחא למ"ד [ט]כיון שנתן עינוי לגרשה שוב אין לבעל פירות שפיר אלא למ"ד יש לבעל פירות עד שעת נתינה מאי איכא למימר כי אתיא למטרף אמרינן לה אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך ומאי שנא משטרי חוב דתנן [י]מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללוות בניסן ולא לוה עד תשרי וקא טריף לקוחות שלא כדין התם נמי ליהדר וכי אתי למטרף נימא ליה אייתי ראיה אימת מטא שטר חוב לידך אמרי הכא גבי גט אשה אתי לוקח ותבעה אמר האי דהדרוה ניהלה רבנן לגיטא משום דלא תעגין ותיתיב השתא דקא אתיא למטרף תיזל ותיתי ראיה אימת מטא גיטא לידה הכא גבי שטר חוב לא אתי לוקח ותבע [ט] מדאהדרוה ניהליה רבנן לשטר חוב פשיטא למאי הלכתא אהדרוה ניהליה למטרף הוא שמע מינה קמו רבנן במילתא ומקמי דידי מטא שטרא לידיה: שחרורי עבדים וכו': ת"ר [א]מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהרב מודה מיהא יחזיר לעבד ואמאי ניחוש שמא כתב ליתן לו בניסן ולא נתן לו עד תשרי ואזל עבדא וקנה נכסין מניסן ועד תשרי ואזיל הרב וזבנינהו ומפיק ליה לשחרור דכתב בניסן וקא טריף לקוחות שלא כדין [י]הניחא למ"ד זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות וכאביי דאמר [י]עדיו בחתומיו זכין ליה שפיר אלא למ"ד חוב הוא לעבד שיוצא מתחת יד רבו לחירות מאי איכא למימר דכי אתי למטרף אמרינן ליה [ב]אייתי ראיה אימת מטא שחרור לידך: [ג]דייתיקי מתנה וכו': [ד]ת"ר איזו היא דייתיקי דא תהא למיקם ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלמא אי כתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אמר אביי הכי קאמר [ה]איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שכיב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין ורמינהו מצא דייתקאות אפותיקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה אמר רבי אבא בר ממל לא קשיא הא

עין משפט נר מצוה

קבא א ב מיי' פי"ח מהל' גזילה ואבידה הל' ח ושיין נמ"מ סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' סה סעיף יג:
קכב ג מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף יד:
קכג ד מיי' פי"ב מהל' זכיה ומתנה הל' יד סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' רמז סעיף ו:

רבינו חננאל

לחומרא עבדינן הא דאירכס ליה גיטא בבי מדרשא לרבה בר חנא ואהדרוה ליה ולא ידע אי בסימנא דאית ליה בגויה אי בטביעות עינא מסייעא להא דאמרנא. גופא מצא גט אשה בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה וכו' פשוטה היא וסוגייא דשמעתתא כל כי הא גוונא מצריכינן ליה לבדורי בעדים אימת מטא גט לידה וכן כל שטר הנמצא חיישינן דלמא אתי למיטרף לקוחות שלא כדין. וכן גט שחרור דינו נמי הכי. פי' דיאתיקי צוואת שכיב מרע בלשון יון נקראת דייתיקי. דייתיקי מתנה ושוברים לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתנם. הא אמר תנו נותנים ורמינהי דייתיקאות אפותיקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com